

УДК 379.851 (477.83)

Нечит О.М.

АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ МІСТА ЛЬВОВА

У статті проаналізовано зміни, що відбулись протягом останніх років у туристичній інфраструктурі міста Львова, та оцінено перспективи її розвитку.

Ключові слова: туристична інфраструктура, Євро-2012, м. Львів.

В статье проанализированы изменения, которые состоялись на протяжении последних лет в туристической инфраструктуре города Львова и оценены перспективы ее развития.

Ключевые слова: туристическая инфраструктура, Евро-2012, г. Львов.

The article analyzes the changes that have recently occurred during the last years in the tourism infrastructure of the city, and assessed the prospects of its development.

Key words: tourism infrastructure, Euro-2012, Lviv.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Проблематика туристичної інфраструктури є надзвичайно актуальною в рамках підготовки до проведення матчів Чемпіонату Європи з футболу «Євро-2012» у Львові. За величиною та потужністю Чемпіонат Європи з футболу є третім спортивним заходом у світі після Літніх Олімпійських ігор та Чемпіонату світу з футболу. Львівська область – одна з чотирьох областей

України, які готуються приймати гостей та учасників «Євро-2012», що покладає на регіон великі зобов'язання по створенню до початку чемпіонату сучасної туристичної і сервісної інфраструктури, а також підготовки індустрії туризму до прийому туристів. *Аналіз наукових публікацій* показав, що туристична інфраструктура міста Львова охарактеризована недостатньо, адже зміни в її структурі відбуваються постійно. Тому *метою даної статті* є дослідження перспектив розвитку туристичної інфраструктури міста Львова. Відповідно до поставленої мети нами було проаналізовано статистичні щорічники [1], Програму розвитку туристично-рекреаційної галузі у Львівській області на 2011-2013 роки [2], а також матеріали офіційних web-сайтів. Для реалізації зазначеної мети поставлені *наступні завдання*: проаналізувати засоби розміщення, підприємства харчування, транспортне забезпечення та додаткові послуги міста Львова; розглянути проблеми розвитку туристичної інфраструктури; оцінити перспективи розвитку туристичної інфраструктури міста Львова.

Виклад основного матеріалу дослідження. *Привабливість Львівської області для українських та іноземних туристів забезпечується багатим історико-культурним та природно-ресурсним потенціалом, вдалим географічним розташуванням. Але туристичні потоки значною мірою стримуються нерозвиненістю туристичної інфраструктури.*

У департаменті Євро-2012 ЛМР зазначають, що згідно з дослідженнями готельної сфери Львова (проводила Лозаннська школа готельного бізнесу), з початку 2010 р. у Львові та області – готельний бум. У 2010 р. приблизно 10% гостей, які зупинялися в готелях України, жили саме в готелях Львівської області. Сьогодні у Львові є 2800 готельних номерів (понад 6 тисяч місць). З 2008 по 2011 готельний ринок Львова поповнився 700 номерами. Станом на 1 січня 2012 р. у Львові налічується 3 п'ятизіркових, 18 чотиризіркових, 16 тризіркових та 10 інших готелів. До Чемпіонату Європи з футболу 2012 року їх кількість збільшиться.

Хостели у Львові є актуальними для розміщення студентів, робочих та людей, які просто хочуть зекономити на проживанні і витратити більше коштів на розваги. Із колективних спеціалізованих засобів розміщення у місті Львові працюють санаторії та реабілітаційні центри: «Дитячий ревмокардіологічний санаторій», реабілітаційний центр «Еліта», Комунальний дитячий туберкульозний санаторій, навчально-реабілітаційний центр для дітей з вадами зору «Левеня», спортивно-оздоровчий комплекс «Метрополь», «Монада», санаторій-профілакторій Лісотехнічного університету, санаторій Медичного інституту. Також діє один пансіонат в межах міста – «Енергетик». Орендою індивідуальних засобів розміщення (квартир, кімнат в квартирах, будинків, котеджів) займаються агентства нерухомості. Обсяг роздрібного товарообороту підприємств торгівлі та ресторанного господарства за вісім місяців 2008 р. становив 8,1 млрд. грн.. У 2009 р. оборот ресторанного господарства Львівської області зменшився проти 2008р. за порівнянними цінами на 12,4%.

Майже третина обсягу продажу споживчих товарів (32,7%) сформувалась за рахунок обороту підприємців-фізичних осіб. У задоволенні потреб населення у товарах значне місце належить ринкам. За рахунок організованих ринків сформувалось близько чверті (23,2%) продажу споживчих товарів [1]. Заклади харчування міста багатопрофільні. Ціни, зазвичай лояльні. Приємним фактом є те, що багато закладів харчування різних профілей розміщуються на трасах, які пролягають через чисельні туристичні маршрути. Загалом у місті нараховується 822 об'єкти ресторанного бізнесу. Область має одну з найбільш розвинутих в державі транспортних мереж. Через її територію проходять важливі залізничні, автомобільні, трубопровідні та електричні магістралі, що з'єднують Україну з країнами Центральної Європи. Найважливіші залізничні магістралі: Київ — Львів — Прага (Будапешт), Варшава — Перемишль — Львів — Бухарест. Найважливіші залізничні вузли — Львів та Стрий. Львівська залізниця є важливим центром у транспортних перевезеннях між Сходом та Західною Європою, оскільки межує з Польщею, Угорщиною, Румунією, Словаччиною. Це спонукає не лише до поліпшення організації перевезень, підвищення швидкості передачі вагонів, але й відкриття нових прикордонних переходів, розширення і реконструкції розвантажувально-перевантажувальних пунктів. Львівська залізниця має добре оснащену мережу медичних закладів, які постійно знаходяться в центрі її уваги і підтримуються матеріально. Незважаючи на складне фінансове становище, 18 лікарень і 17 поліклінічних відділень, що безпосередньо функціонують на магістралі, не тільки збережено, а й розширено [3].

Львів справді знаходиться в межах 2 годинного авіапольоту до більшості європейських міст. Міжнародні рейси зі Львова курсують у таких напрямках: Мілан, Варшава, Торонто, Відень, Неаполь, Барселона, Рим, Мадрид, Манчестер, Франкфурт-на-Майні, Тімішоара, Москва, Мюнхен, Дортмунд, Венеція, Стамбул, Афіни, Баку. Чартерні рейси літають у таких напрямках: Хургада, Анталія, Пескара, Тіват, Спліт, Неаполь, Болонія, Бургас, Даламан. На сьогодні у Львівській області діє 7 пунктів перетину кордону, а їх розташування та пропускна здатність відповідає вимогам ЄС. Львів розташований приблизно рівно віддалено до таких європейських міст як Варшава, Будапешт та Бухарест – менше 6 годин їзди на авто. Така ж відстань від Львова до столиці України – Києва. Головні автомагістралі: Львів — Рівне — Київ, Львів — Тернопіль — Вінниця — Київ, Львів — Івано-Франківськ — Чернівці, Львів — Ужгород [4]. Громадський транспорт у Львові представлений трамваями, тролейбусами, таксі та маршрутними таксі.

У Львові налічується близько 3,5 тисяч машин таксі. Понад 2,5 тисяч з них обладнано таксометрами. Загалом на травень 2008 року 13% легального таксі України працює у Львові.

Маршрутне таксі – один із найпопулярніших видів транспорту у Львові. На даний час маршрутні таксі курсують у найвіддаленіші райони

міста, всього нараховують близько 90 маршрутів. Ринок розважальних послуг у Львові динамічно зростає, що обумовлено стабілізацією економічної ситуації, зростанням рівня доходів населення і його потребою в активних видах розваг та відпочинку. Мешканці Львівщини щороку витрачають на індустрію розваг близько 689,9 млн. грн. (136,6 млн. \$) [1]. Кількість потенційних споживачів розважальних центрів у місті оцінюється приблизно в 200 тис. осіб. З них близько 130 тис. осіб можна вважати активними споживачами послуг. Через велику кількість потенційних споживачів послуг на ринку розваг майже відсутні сезонні коливання. В той же час мають місце коливання попиту в залежності від дня тижня (в вихідні дні і на свята завантаженість клубів становить 80 – 100 %, в робочі дні завантаженість не перевищує 30 – 40 %). Велика ємність ринку спонукає розвиток конкуренції. Щороку у місті з'являється 1 – 2 нових клуби. На сьогодні у Львові послуги з розваг пропонують 23 розважальних центри, що позиціонуються як нічні клуби. Основною послугою всіх клубів виступає дискотека та фуд-корт (як правило, кафе або бар при дискотеці). Більшість існуючих розважальних центрів міста зорієнтовані на надання послуг молоді і зорієнтовані на один сегмент ринку. На сьогодні практично кожний існуючий клуб у місті має сформований контингент постійних споживачів.

Туристичні потоки значною мірою стримуються нерозвиненістю туристичної інфраструктури, передусім незадовільним станом її найважливішого елемента – готельного господарства. Основними проблемами закладів харчування є не кваліфікаційні працівники та недостатній рівень автоматизації обслуговування. Проблеми звуження ширини української залізничної колії до європейського зразка, високої вартості реконструкції аеропорту «Львів», неоснащеності та невідповідності європейським стандартам автошляхів, невирішеності остаточного впровадження е-квитка для громадського транспорту негативно впливають на пересування туристів та мешканців міста.

Відчутний вплив на покращення туристичної інфраструктури має здійснити «Програма розвитку туризму та рекреації у Львівській області на 2011 – 2013 роки». Стратегічними завдання Програми є:

1. Формування та утвердження туристичного образу Львівщини на світовому та вітчизняному туристичних ринках.
2. Розвиток і вдосконалення матеріально-технічної бази туристичної інфраструктури.
3. Створення сприятливих умов для ефективного управління туристичною галуззю області.
4. Підвищення професійного рівня працівників туристичної галузі та обмін досвідом.
5. Створення безпечних умов для туристів.

Координацію Програми здійснює управління розвитку туризму та курортів Львівської обласної державної адміністрації.

Заходи Програми реалізуються за рахунок коштів та в межах видатків державного, обласного, районних та міських бюджетів, передбачених на розвиток туризму, суб'єктів підприємництва всіх форм власності, громадських та неприбуткових організацій, міжнародної технічної допомоги і грантів, інвестиційних коштів, інших джерел, не заборонених законодавством [2].

З метою поліпшення якості ресторанних послуг, що надають у Львові пропонується:

- створити центр відповідності системи сервіс-менеджменту, яка забезпечить високий рівень стандартизації;
- передбачити навчання, підвищення кваліфікації персоналу та контролю за ним;
- визначити методи мотивації персоналу для покращення його роботи; ввести корпоративну культуру та внутрішній PR-сервіс. Тобто, створити центр, який буде контролювати всю систему сервісу, розроблятиме і впроваджуватиме нові методи покращення системи обслуговування в ресторанах готелів.

Більшу увагу треба приділити дослідженню процесу автоматизації, який є важливим фактором успішності будь-якого підприємства. Тому, для вирішення проблем необхідно введення програмно-апаратного комплексу автоматизації (наприклад, xPos).

Основні напрямки перспективного розвитку залізниці.

Швидкість і якість пасажирських перевезень – основні напрямки транспортної політики, яка успішно впроваджується в державах Західної Європи.

Новий етап – це будівництво шляху західноєвропейського стандарту від державного кордону до Львова, з часом стане складовою частиною швидкісної магістралі Мостиська – Львів – Київ. У недалекому майбутньому Львівська залізниця перетвориться на магістраль з досконалою транспортною інфраструктурою. Швидкісні потяги в найменші строки будуть доставляти пасажирів до країн Західної Європи, держави СНД, і в будь-який куточок України.

Одним з проектів розвитку залізниці є будівництво залізничної гілки західноєвропейського стандарту Львів – Мостиська 2 – держкордон. Одна з переваг цього будівництва це те, що час ходу міжнародного поїзда з держав Центральної Європи може скоротитися на 4 години за рахунок ліквідації перестановки вагонів з однієї колії на іншу, аз країн Південної Європи – на 6 годин за рахунок підвищення маршрутної швидкості. Це, безумовно, збільшить конкретну можливість ліній [3].

Супутнім чинником також є можливість збільшення полігону на якому обертається рухомий склад західно-європейського шляху, що при умови гострого дефіциту рухомого складу міжнародного класу на Україні дозволить скоротити потреби в таких вагонах.

Оновлення найбільшого авіатранспортного вузлу Західної України – Міжнародного аеропорту «Львів» в межах підготовки до Євро-2012

передбачало реконструкцію та подовження злітно-посадкової смуги, перону, існуючого терміналу, а також будівництво нового та тимчасового терміналів до 2012 р. Проект сучасного терміналу у стилі хай-тек розробила компанія «Тебодін Україна», за підтримки компанії NASO (Netherland Airport Consultants), яка виконала більше 600 проектів аеропортів світу. Новий термінал МА «Львів» відповідає міжнародним архітектурним, будівельним і технічним стандартам та вимогам ICAO (International Civil Aviation Organization) і рекомендаціям міжнародно-транспортної асоціації IATA (International Air Transport Association). Здача в експлуатацію терміналу і аеродрому відбулась 31 жовтня 2011 року.

Після завершення всіх робіт «повітряні ворота» Галичини, які досі обслуговували 8 областей України, перетворилися на потужний регіональний порт. У перспективі на базі аеропорту «Львів» може бути створений міжнародний хаб, який відповідає рівню аеропорту «Бориспіль» [4]. Щодо автомобільного транспорту, то Євро-2012 для Львова – кардинальна інфраструктурна зміна та надзвичайний крок вперед у розвитку міста. Протягом останніх років було реконструйовано більшість магістральних доріг міста, близько 30 об'єктів загальною площею дорожнього покриття понад 500 тис. м кв., а це – в понад 70 разів більше, ніж площа газону львівської арени.

На дорозі Львів-Краковець виконали ремонтні роботи на ділянці в 76,9 км. Цей автошлях є під'їзною дорогою до міжнародного пункту пропуску «Краковець» та обслуговує постійно зростаючий потік туристів між прикордонними областями України та Польщі. Також 2011 р. у Львові розробили концептуальну схему організації дорожнього руху, яка передбачає найкоротший шлях між офіційними місцями турніру в місті: аеропорт-центр міста, аеропорт-стадіон, центр міста-стадіон, маршрути руху сім'ї УЄФА та команд-учасниць-стадіон. На 80% завершені ремонтні роботи для приміщення Центру управління дорожнім рухом.

В рамках реалізації проекту «Створення туристично-інформаційної інфраструктури у місті Львові» в історичній частині міста та на в'їздах до міста встановлено 1070 двомовних інформаційних вказівників назв вулиць та туристичних об'єктів. Концепція дорожнього знакування передбачає знакування для пішоходів, автобусів та автомобілів. У Львові реформують систему пасажирських перевезень. Цим комплексним питанням займається французька консалтингова компанія Louis Berger. Основні завдання, які повинні бути виконані для створення оновленої інфраструктури пасажирських перевезень, такі:

1. Розробка типового договору на надання послуг перевезень громадським транспортом з ЛКП «Львівелектротранс» та з приватними операторами;
2. Система електронного продажу єдиного квитка;
3. Стратегія управління паркуванням;
4. Схема мережі громадського транспорту.

В результаті роботи з реорганізації мережі маршрутів запроєктовано 6 радіальних маршрутів від периферійних частин міста до центральної, які обслуговуються автобусами великої місткості. Всі маршрути розвертаються в центральній частині по так званому малому кільцю: пл. Галицька – вул. Підвальна – Добробут – пр. Свободи. При цьому зупинки передбачено лише на пл. Галицькій, вул. Підвальній та ринку Добробут. На цих трансферних зупинках можна здійснити пересадку на інший радіальний маршрут, який прямує до іншої периферійної частини міста. Крім радіальних автобусних маршрутів, доступ до центральної частини міста в межах вищевказаного кільця має лише електротранспорт.

Маршрути електротранспорту залишаються без змін. На даний момент у Львові існує 9 трамвайних маршрутів та 10 тролейбусних.

Всього в центральній частині передбачено 15 трансферних зупинок, середній час пішохідної доступності між якими складає 7 хв. До цих трансферних зупинок в свою чергу запроєктовано 40 хордових маршрутів, які обслуговуються автобусами середньої місткості.

При розробці маршрутів враховано можливість доступу до соціальних об'єктів таких як приміський та центральний вокзали, основні лікарні, адміністративні споруди тощо. Також оцінено транспортне сполучення спальних районів відповідно до кількості мешканців, які в них проживають. Всі без винятку маршрути запроєктовані з фіксованими зупинками. Середня пішохідна досяжність до зупинок громадського транспорту оцінена в 350 м. У рамках проекту «Створення туристично-інформаційної інфраструктури у м. Львові» в центральній частині міста вдалося встановити 929 нових табличок із назвами вулиць, 100 вказівників з покажчиками туристичних атракцій, інформаційні таблички з картами міста. Зараз у Львові встановлюють дорожні знаки та вже зроблено три заїзні кишені в місті з картами міста. Також встановлено два електронні Центри допомоги туристам в історичному ареалі міста.

Висновки. Отже, туристична інфраструктура Львова має ряд недоліків та проблем щодо її використання. Проте вона являється доволі розвиненою на фоні всієї держави. Для досягнення європейських стандартів потрібно вирішити низку питань, в першу чергу матеріального характеру.

1. *Статистичний щорічник України за 2008 рік. Державний комітет статистики України. – К.: Техніка, 2008.*

2. *Концепція програми розвитку туристично-рекреаційної галузі у Львівській області на 2011-2013 роки.*

3. http://uz.gov.ua/about/general_information/railways/lviv_railway/ - сайт Львівської залізниці.

4. <http://archive.org.ua/archive/2011-05-15/city-adm.lviv.ua/euro-2012/transport-> - офіційний портал Львівської міської ради- транспорт.